

Nádas Sándor

Egy konok elzászi

Arsène Wenger: Életem piros-fehérben

Az egyik szemem sír, a másik meg nevet. Nem azt kaptam, amit reméltem. Csalódottan kellett tudomásul vennem, hogy bizonyos dolgokról, fontos dolgokról ráadásul, ez a könyv hallgat, viszont cserébe az olvasó kap egy olyan életrajzot, amelyből sok mindent megérthet, amit nem értett korábban. (Sőt, sőt, azt is megértheti, miért hallgat a könyv a fent említett bizonyos dolgokról.)

De mielőtt mindezek elemzésébe kezdenék, nyissunk itt egy zárójelet a „híres ember könyvet ír" témakörben. Köztudott, hogy a híres emberek többsége nem tud írni. Nem is az a dolga. Színész vagy rendező, futballista vagy celeb, sztárséf vagy tévépszichiáter, ha eszébe jut, hogy megossza életének eseményeit vagy gondolatait a közönséggel, szerez magának egy írástudót, akinek elmeséli az elmesélendőket, és az majd átteszi helyesírásba, hogy Kassák legendás mondatát idézzük. Az is érthető, hogy a kiadók a könyvet a híres ember nevével, képével akarják eladni, ő kerül tehát a címlapra, de azért ott van valahol a szerző is, hol kisbetűvel, de felismerhető „társszerzőként", hol segítőként, hol szerkesztőként feltüntetve. (Ahogy a Micimackóban mondják: „Rajzoltam én, de Shepard bácsi is segített.") Én ezzel a gyakorlattal nem értek egyet. Szerintem egy könyvnek az a szerzője, aki megírta. De azt a gyakorlatot már egyenesen csalásnak tartom, amikor egyáltalán nem szerepel másik név a könyvben, csak a híres emberé. Sok bajom van vele, a legfontosabb az, hogy az olvasó nem tudja eldönteni, mit olvas, s olyankor is kételkedik, ha nem kéne. (Woody Allen vagy Milos Forman például biztosan maga pötyögte le emlékiratát, de most kapásból nem tudok többet fölsorolni.)

E hosszas bevezetés azért született, mert most először bizonytalanodtam el: a Wenger-könyvnek nincs „társszerzője", hivatalosan tehát a világhírű tréner az alkotó, a fordító sem könnyíti meg a dolgunkat (Szabó Christophe szövege korrekten szürke, de lehet, hogy épp ezzel adja vissza az írásban egyébként járatlan eredeti szerző mondatait), és a kép, ami erről a férfiról kirajzolódik, akár azt is igazolhatja, hogy tényleg eredeti Wenger-szöveget olvashatunk. (Másfelől viszont mégiscsak meglepő lenne.)

De a lényegre. Ami engem illet, Arsène Wengert a mai futball egyik meghatározó személyiségének, filozófiája megújítójának, ugyanakkor a hagyományos menedzserszerep egyik utolsó mohikánjának tartom: elegáns, visszafogott, glasszékesztyűs karigazgatónak látszott mindig, vagy inkább karmesternek, a csapatai is igazi zeneműveket adtak elő a futballpályán, csodás támadásaik valódi műalkotások voltak.

Na, ehhez képest megtudhatjuk, hogy egy nehézsorsú, konok, magába zárkózott elzászi fickóról van szó. Felnőni a második világháború után egy, Franciaországhoz visszakerült elzászi falucskában, megverve német ősökkel, az nem lehetett egyszerű feladat. A család dolgozik napestig, a faluban két szórakozási lehetőség van, a kocsma és a foci. A kis Arsène tehetséges és főleg szívós focista, de ez a szülőfalujában nem foglalkozás, csak szabadidejében űzheti, csak a húszas éveiben lehet profi focista, de a környezete ezt nem tartja komoly pályának. Bizonyít is, egész életében, hogy mégis az.

Nem kell mondanom, hogy a kezdő fejezetek a legmélyebbek: ezek olvastán értjük meg igazán, mekkora utat tett meg ez a férfi, akit senki nem tanított focizni, s aki edzővé is saját erejéből vált, míg az Arsenal legendás főnöke lett.

A magára erőltetett önfegyelem eredőjét már ismerjük. A következő részekben tapasztalhatjuk, mennyire gátja ez később az igazi kitárulkozásnak. Sem a Fergusonnal folytatott csatáinak részleteiről, sem az Arsenalból való távozása igazi indokairól, és főleg sem a Monaco nagy bundabotrányáról nem tudunk meg sokat, pedig ő az egyetlen, aki ismeri ezeket az ügyeket. És ha az ember arra vállalkozik, hogy beavatja az olvasót életének eseményeibe, vannak bizonyos kötelességei.

Az is igaz, hogy sok mindent jobban értünk már. Egy ilyen indulás megmagyarázza a csökönyösséget, a kitartást és a hűséget is. Az persze véletlen, hogy hosszú pályafutásának minden csapata tényleg piros-fehérben játszott, de olyan véletlen, amit ez a keményfejű francia igazán megérdemelt.

Arsène Wenger: Életem piros-fehérben
Az Arsenal legendás menedzserének önéletrajza
Partvonal könyvkiadó, 2020.